

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

V článku 1353 občianskeho zákonníka je ustanovené, že osoba, ktorá požaduje výkon povinnosti ju musí dokázať. A naopak osoba, ktorá tvrdí, že je zbavená povinnosti, musí odôvodniť vysporiadanie svojej povinnosti.

Každý z účastníkov konania musí teda v zásade predložiť dôkazy o údajných skutočnostiach. V článku 9 Občianskeho súdneho poriadku sa v tomto zmysle ustanovuje, že „každý z účastníkov má povinnosť dokázať v súlade so zákonom skutočnosť, ktoré sú nutné na podloženie jeho tvrdení.“

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

V určitých prípadoch existujú domnienky vylučujúce z dôkazného bremena skutočnosť, ktorú je nemožné alebo náročné potvrdiť.

Právnymi domnienkami sa v určitom zmysle dôkazné bremeno prenáša na osobu, ktorá musí preukázať existenciu údajnej skutočnosti. Vo všeobecnosti sa domnienky označujú za „jednoduché“, čiže sa môže predložiť protichodný dôkaz. Príklad: Otcom dieťaťa narodeného v manželstve je podľa domnienky manžel jeho matky, no môže sa predložiť návrh na zapretie otcovstva.

Zriedkavejšie sa domnienky označujú za „nevyvrátiteľné“, a v takom prípade protichodný dôkaz nie je prijateľný.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Súd môže rozhodovať len na základe dokázaných alebo nenapadnutých skutočností.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Získavanie dôkazov môže nariadiť sudca na žiadosť niektorého z účastníkov, ale sudca môže tiež prevziať iniciatívu.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Ak sudca nariadi získavanie dôkazov na žiadosť niektorého z účastníkov, úrad súdu oznámi určenému odborníkovi na technickú stránku konania rozsah jeho poslania. Tento odborník predvoláva účastníkov na všetky úkony pod jeho vedením. V prípade znaleckého posudku sa tento posudok začína vypracúvať po tom, ako príslušný účastník na základe rozhodnutia sudcu uhradil peňažnú sumu (zálohu), ktorou sa zaručuje vyplatenie znalca. Všetky úkony získavania dôkazov sa vykonávajú za prítomnosti dotknutých účastníkov.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Sudca môže zamietnuť žiadosť o získavanie dôkazov, ak sa domnieva, že týmto dokazovaním by sa kompenzovala nečinnosť účastníka s dôkazným bremenom, alebo že nie je nutné.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Vo francúzskom občianskom práve sa uplatňuje rozlíšenie. V prípade právnych skutočností (napr. úraz) je dôkaz voľný, a teda sa môže predložiť akýmkoľvek prostriedkom (dokumenty, svedectvá atď.). V prípade právnych aktov (zmluva, dar...) sa v zásade vyžaduje listinný dôkaz, no zákon obsahuje aj výnimky (napr. v prípade aktov, ktoré sa týkajú nižšej sumy ako je určitá suma, vymedzenia výnosom, alebo v prípade, že je nemožné predložiť písomný dôkaz). Treba poznamenať, že medzi obchodníkmi sa uplatňuje zásada voľného dôkazu, a to aj v súvislosti s právnymi aktmi.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Svedectvo možno získať v dvoch rôznych formách: ústne prostredníctvom vypočutia alebo písomne vo forme vyhlásení, ktoré musia spĺňať určité formálne náležitosti. Na písomnom vyhlásení sa musia uvádzať najmä údaje o totožnosti svedka, a ak sa vyskytuje, jeho pokrvný alebo nepokrvný príbuzenský vzťah, vzťah podriadenosti alebo spoločných záujmov s niektorým z účastníkov. Ďalej sa na ňom uvádza, že sa vystavuje v rámci dokazovania pred súdom, a že jeho autor si je vedomý, že v prípade nepravdivého vyhlásenia z jeho strany sa vystavuje trestným sankciám. Svedectvo je takisto možné získať vo forme úradného potvrdenia (ide o dokument vystavený sudcom alebo štátnym úradníkom, ktorý obsahuje vyhlásenia niekoľkých svedkov o dokazovaných skutočnostiach).

Znalecký posudok sa odlišuje od svedectva, pretože je prostriedkom získavania dôkazov, v rámci ktorého sa osobitne kompetentnej osobe zverí úloha vydať čisto odborné stanovisko po tom, ako sú účastníci vyzvaní, aby sa vyjadrili. Znalec vydáva stanovisko ústne alebo písomne. V druhom prípade sa stanovisko zostaví vo forme správy, ktorá obsahuje najmä písomné pripomienky účastníkov. Sudca nie je viazaný znaleckým posudkom.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Úradne osvedčená listina vydaná štátnym úradníkom (notár, súdny vykonávateľ) v rámci výkonu jeho funkcií, sa považuje za hodnovernú, pokiaľ sa nepreukáže jej nepravosť.

Súkromná listina (dokument vystavený bez zásahu štátneho úradníka samotnými účastníkmi a iba s ich podpisom) sa považuje za hodnovernú, pokiaľ sa nepreukáže opak.

Svedectvo, ako aj ostatné dôkazné prostriedky sú predmetom voľnej úvahy sudcu.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Ako už bolo uvedené v oddiele 2.4, listinný dôkaz je nutný na preukázanie dôkazu právneho aktu, ktorého hodnota je vyššia ako 1 500 EUR. Na druhej strane pri dokazovaní právnej skutočnosti je dôkaz voľný.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Každá osoba je povinná prispievať k výkonu spravodlivosti v záujme preukázania pravdy.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Osoba, ktorá má informácie nadobudnuté pri výkone svojho povolania, na ktoré sa vzťahuje profesionálne tajomstvo, musí odmietnuť vypovedať, pokiaľ sa tak vystavuje trestnej sankcii. Svedok môže okrem toho v jednotlivom prípade odmietnuť vypovedať, ak to odôvodní oprávnenou prekážkou (príklady: nemôže sa presúvať, choroba, pracovné dôvody). Sudca rozhodne o oprávnenosti tejto prekážky.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Svedkom, ktorí sa nedostavia na pojednávanie, alebo ktorí bez oprávneného dôvodu odmietnu vypovedať alebo zložiť prísahu, môže byť uložená občianska pokuta do 3 000 EUR.

Treba tiež spresniť, že nepravdivé svedectvo podlieha trestným sankciám.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Každý môže byť vypočutý ako svedok okrem samotných strán a osôb, ktoré sú nespôsobilé svedčiť pred súdom, čo sa vzťahuje na občiansku nespôsobilosť (maloleté osoby a chránené plnoleté osoby) alebo určité odsúdenia v trestnej veci (zbavenie občianskych práv). Sudca ich však môže vypočuť na informačné účely bez zloženia prísahy. Okrem toho v prípade konania o rozvod manželstva alebo súdnu rozluku potomkovia manželov nemôžu byť nikdy vypočúvaní ani vypovedať.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Sudca vedie vypočutie svedka a kladie mu otázky. Prítomní účastníci konania nemôžu svedka prerušovať ani ho priamo oslovovať s cieľom ovplyvniť ho. Ak to sudca považuje za nutné, kladie otázky, ktoré si účastníci želajú položiť svedkovi.

Sudcovi nič nebráni v tom, aby spravil zvukový, obrazový alebo audiovizuálny záznam úkonov dokazovania, keď si to okolnosti vyžadujú (napr. zemepisná vzdialenosť).

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Sudca neberie do úvahy dôkazy získané podvodnými prostriedkami (skrytá kamera, nahrávka telefonického rozhovoru bez vedomia druhého volajúceho) alebo ktoré narúšajú súkromie.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Vyhlásenia účastníkov konania nemajú dôkaznú hodnotu.

Posledná aktualizácia: 07/09/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu.

Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.